

Nr 47.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utbyggnaden av ett försöks- och forskningsinstitut på jordbrukets område vid Röbbäcksdalen i Västerbottens län jämte i ämnet väckt motion.

I årets statsverksproposition (bil. 30, p. 2) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar för budgetåret 1952/53 beräkna ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 8 februari 1952 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 77, föreslagit riksdagen att

1) å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln till Inventarier och utrustning m. m. för försöksgård vid Röbbäcksdalen anvisa ett reservationsanslag av 86 000 kronor;

2) å kapitalbudgeten för budgetåret 1952/53 anvisa

a) under Statens allmänna fastighetsfond till Byggnadsarbeten för försöksgård vid Röbbäcksdalen ett investeringsanslag av 605 000 kronor,

b) under Statens affärsverksfonder: Domänverket till Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar ett investeringsanslag av 480 000 kronor.

I samband med propositionen har utskottet behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 500, av herr *Jacobson* i *Vilhelmina m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte vid behandling av propositionen besluta, att då forsknings- och försöksverksamheten på växtodlingens område vid Röbbäcksdalen i huvudsak hör inriktas på mera allmännorrländska problem, denna anstalt skall i enlighet med Röbbäcksdalsutredningens förslag organiseras som en underavdelning till statens jordbruksförsök och få en sådan organisation, att den kan jämföras med de nuvarande avdelningarna vid Ultuna, och att ledningen av försöksgården skall handhas av en statsagronom.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Inledning.

I sitt betänkande angående forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland (SOU 1946: 16) föreslog norrlandskommittén, att en försöksgård och en central forskningsinstitution för norrländska jordbruksfrågor skulle inrättas vid Röbbäcksdalen utanför Umeå i Västerbottens län. På grundval av betänkandet och de däröver avgivna yttrandena

föreslog Kungl. Maj:t i propositionen nr 41 till 1949 års riksdag, bland annat, att principbeslut skulle fattas om att inrätta en försöksgård vid nämnda plats och att dit förlägga viss forskningsverksamhet på jordbrukets område. Riksdagen biföll detta förslag (skr. nr 347).

Den 2 december 1949 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag angående utbyggnaden av den centrala forskningsinstitutionen för norrländska jordbruksfrågor m. m. Med stöd av detta bemyndigande tillkallade dåvarande departementschefen, statsrådet Sträng, den 5 december 1949 såsom sakkunniga generaldirektören E. F. L. Lindeberg, tillika ordförande, överinspektören för försöksväsendet på lantbrukets område Y. A. Gustafsson samt direktören i Sveriges lantbruksförbund E. Sjögren, Stockholm.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen Röbäcksdalsutredningen, avlämnade den 12 december 1950 ett delbetänkande angående den första utbyggnaden av försöksgården vid Röbäcksdalen (stencilerat). På grundval av betänkandet och de däröver avgivna yttrandena föreslog Kungl. Maj:t i propositionen nr 45 till 1951 års riksdag, att till markförvärv m. m. för en försöksgård vid Röbäcksdalen skulle å kapitalbudgeten under Statens affärsverksfonder: Domänverket för budgetåret 1951/52 anvisas ett investeringsanslag av 412 200 kronor. Propositionen bifölls av riksdagen (skr. nr 334).

Utredningens fortsatta arbete har avsett den forsknings- och försöksverksamhet, som enligt utredningens uppfattning i första hand bör komma till utförande vid Röbäcksdalen, samt de byggnadsföretag och investeringar som erfordras härför. Resultatet av detta arbete har framlagts i ett betänkande med förslag rörande fortsatt utbyggnad av forsknings- och försöksverksamheten vid Röbäcksdalen (stencilerat), vilket betänkande utredningen avgivit den 17 november 1951.

Över betänkandet ha efter remiss utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter.

I sitt nu avgivna betänkande föreslår kommittén att den planerade försöksgården vid Röbäcksdalen skall erhålla de byggnader som erfordras för verksamheten. Utredningen anser att medel under budgetåret 1952/53 böra anvisas för uppförande av en institutionsbyggnad, en försökslada, ekonomibygnader samt en tjänstebostad för driftsledaren vid gården. Vidare böra medel anvisas för anskaffande av erforderlig maskinell utrustning för jordbruksdriften och viss utrustning för verksamheten ävensom för anläggande av vissa vägar m. m. Kostnaderna för nu nämnda byggnadsarbeten och utrustning beräknas till sammanlagt 1 113 000 kronor. Härjämte behövs enligt utredningen ett anslag å 25 000 kronor för täckande av gårdens driftskostnader under budgetåret 1952/53.

Utredningen förordar vidare att medel för budgetåret 1952/53 skola anvisas för uppförande och inrättande av erforderliga lokaler för en filial till statens växtskyddsanstalt och en filial till statens centrala frökontrollan-

stalt. Om dessa båda filialer inrymmas i en gemensam institutionsbyggnad, beräknas kostnaden för ändamålet komma att uppgå till 662 000 kronor. För utrustning åt statens centrala frökontrollanstalts filial beräknar utredningen ett belopp av 45 000 kronor. För avlöningar och driftskostnader vid växtskyddsanstaltens filial beräknas ett belopp av 27 700 kronor bli erforderligt för nästa budgetår. Utredningen föreslår slutligen att vid 1952 års riksdag skall fattas principbeslut om att vid Röbbäcksdalen skall inrättas en avdelning under statens jordbruksförsök med en statsagronom som föreståndare. Utredningen förordar även ett av styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter tidigare framlagt förslag om inrättande av en särskild provningsavdelning vid Röbbäcksdalen.

Utredningen avser att i ett följande betänkande framlägga förslag till slutlig utbyggnad av ifrågavarande forskningsinstitution.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har i skrivelse den 6 oktober 1951 hemställt, att för budgetåret 1952/53 ett belopp av 236 500 kronor skall anvisas till olika byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar.

Beträffande en närmare redogörelse för utredningens förslag och yttranden däröver samt för högskolestyrelsens anslagsäskanden torde utskottet få hänvisa till s. 4—33 i propositionen.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört följande.

»Vid 1949 års riksdag fattades principbeslut om att en statlig försöksgård skulle inrättas vid Röbbäcksdalen utanför Umeå ävensom att dit skulle förläggas viss forskningsverksamhet på jordbrukets område. Det första steget för förverkligande av detta beslut togs därefter vid 1951 års riksdag. Efter hemställan av Kungl. Maj:t (prop. nr 45/1951) anvisades nämligen då medel för inköp av den mark, som var avsedd att ingå i försöksgården, ävensom för iordningställande av markområdet.

Nyssnämnda proposition byggde på ett av Röbbäcksdalsutredningen den 12 december 1950 avgivet betänkande. I detta hade utredningen framhållit, att den första åtgärden för förverkligande av 1949 års principbeslut borde vara att utbygga själva försöksgården. Utredningen hade i betänkandet även föreslagit att för budgetåret 1951/52 medel skulle anvisas ej blott för inköp och iordningställande av marken utan även för uppförande av vissa ekonomibyggnader.

I propositionen framhöll dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, att det syntes nödvändigt att forsknings- och försöksverksamheten vid Röbbäcksdalen skulle igångsättas etappvis. Eftersom en förutsättning för större delen av ifrågavarande verksamhet vore att för ändamålet lämpad mark stode till förfogande, borde enligt hans mening den första åtgärden vara att

den erforderliga marken skulle förvärfvas och sättas i lämpligt skick. Där-
emot fann han övertvägande skäl tala för att beslut om uppförande av eko-
nomibyggnader skulle fattas först i samband med beslut om uppförande av
övriga för försöksgården behövlige byggnader.

Röbäcksdalsutredningen har nu framlagt förslag om vissa ytterligare åt-
gärder för förverkligande av 1949 års principbeslut. Förslaget innebär till
en början, att medel nu skola anvisas till uppförande av de byggnader, som
erfordras för att verksamheten vid försöksgården skall kunna igångsättas
— institutionsbyggnad, ekonomibyggnader och en tjänstebostad m. m. --
samt till viss utrustning vid försöksgården. Härjämte föreslår utredningen
emellertid även att filialer till statens växtskyddsanstalt och statens centrala
frökontrollanstalt skola förläggas till Röbäcksdalen och att en institutions-
byggnad skall uppföras för dessa filialer. Slutligen tillstyrker utredningen
ett av styrelsen för statens maskin- och redskapsprovninganstalter i annat
sammanhang framlagt förslag, att en till sagda anstalter knuten provnings-
avdelning skall inrättas för Norrland och förläggas till Röbäcksdalen. För-
slagen ha i huvudsak tillstyrkts av remissinstanserna.

För egen del anser jag, med hänsyn ej minst till den alltmer ökade bety-
delse som det norrländska jordbruket fått, det angeläget att den av 1949 års
riksdag i princip beslutade forsknings- och försöksverksamheten rörande
det norrländska jordbruket snarast skall komma till stånd. En dylik verk-
samhet torde kunna väntas ge resultat av stort värde för jordbrukarna i
denna del av landet och verksamt bidra till att förbättra det norrländska
jordbrukets lönsamhet. Såsom redan min företrädare i ämbetet framhållit,
torde det emellertid vara nödvändigt, att forsknings- och försöksverksam-
heten vid Röbäcksdalen skall igångsättas etappvis. Den första etappen synes
därvid böra omfatta försöksgårdens inrättande och försättande i arbetsdug-
ligt skick. Då marken redan inköpts biträder jag alltså utredningens för-
slag, att medel nu skola anvisas för uppförande av de byggnader, som er-
fordras vid försöksgården, ävensom för anskaffande av viss utrustning för
gårdens drift och för försöksverksamheten.

Det byggnadsprogram, som utredningen uppgjort beträffande försöksgår-
den, upptager institutionsbyggnad jämte arbetshall och garage, ett mindre
växthus, nötkreatursstall med loge m. m., svinstall, försökslada samt bostad
till driftsledare. Kostnaderna för genomförande av detsamma har utredning-
en beräknat till sammanlagt 923 500 kronor. I stort sett kan jag godtaga
detta byggnadsprogram. Vissa nedskärningar av de däri förutsatta utrym-
mena torde dock kunna vidtagas. Denna fråga torde därför böra uppmärk-
sas vid den vidare behandlingen av byggnadsärendet. Med hänsyn till
kostnadsutvecklingen efter det beräkningarna gjordes anser jag det dock
icke möjligt att på grund av det nu anförda nedräkna de av utredningen
angivna beloppen i någon större omfattning. Jag förordar därför att för nu
angivna ändamål skall beräknas ett belopp av sammanlagt 875 000 kronor.

Vad angår utredningens uppskattning av medelsbehovet för maskinell ut-
rustning för gårdens drift ävensom för anskaffande av försöksutrustning

synas de av utredningen angivna beloppen, 50 000 respektive 10 000 kronor, i och för sig kunna godtagas. Jag vill emellertid erinra om att jag i årets statsverksproposition (IX ht. s. 58) vid behandlingen av frågan om anslag till statens försöksgårdar uttalat, att Gisselås försöksgård bör nedläggas. Därest så sker, torde det bli möjligt att till Röbbäcksdalen överföra en del av den utrustning, som nu finnes vid Gisselås. Med hänsyn härtill synes förstnämnda belopp kunna minskas från 50 000 till 35 000 kronor. Även beloppet för anskaffande av försöksutrustning skulle måhända kunna nedsättas något. Den summa, som utredningen här angivit som erforderlig för budgetåret 1952/53, representerar emellertid endast en mindre del av det totala medelsbehovet för nu nämnda ändamål. Med hänsyn härtill och till önskvärdheten av att försöksgården så snart som möjligt skall erhålla en tillfredsställande försöksutrustning, anser jag någon nedprutning av det för ifrågavarande ändamål begärda beloppet icke böra komma i fråga.

Utredningens beräkning av medelsbehovet för anskaffande av inventarier till institutionsbyggnaden har icke givit mig anledning till erinran.

För utrustning och inventarier torde alltså böra beräknas sammanlagt (35 000 + 10 000 + 10 000 + 20 000 =) 75 000 kronor.

Mot utredningens beräkning av kostnaderna för själva driften av försöksgården under budgetåret 1952/53 har jag intet att erinra. För sagda ändamål torde alltså för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av 11 000 kronor. Likaså förordar jag att för utvändiga ledningar, vägar och planeringsarbeten i enlighet med utredningens förslag skall beräknas ett belopp av 100 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag även få beröra arbetsuppgifterna vid försöksgården samt dennas ställning i förhållande till statens jordbruksförsök ävensom personalbehovet vid densamma.

Vad först arbetsuppgifterna angår är det självfallet icke vare sig möjligt eller lämpligt att i förväg uppgöra något exakt arbetsprogram. Såsom utredningen anfört torde emellertid verksamheten vid Röbbäcksdalens försöksgård i främsta rummet böra taga sikte på de problem, som föreligga på växtodlingsområdet, medan husdjursförsöksverksamheten, på sätt även tidigare avsetts, huvudsakligen bör vara förlagd till Öjebyn. Detta bör självfallet ej utesluta, att även vissa husdjursförsök utföras vid Röbbäcksdalen. Av ekonomiska skäl torde dock härvid i regel endast sådana försök böra komma i fråga, som kunna genomföras utan nämnvärda extra kostnader. I anslutning till vad jag i årets statsverksproposition (IX ht. s. 127) anfört angående organisationen av svinstamkontrollen anser jag att det i vart fall för närvarande ej bör övervägas att vid Röbbäcksdalens försöksgård inrätta någon statlig station för svinstamkontroll.

I fråga om försöksgårdens ställning till statens jordbruksförsök har utredningen föreslagit en lösning, vilken avviker från vad som gäller för övriga försöksgårdar. Utredningen anser nämligen att försöksgården bör organiseras såsom en underavdelning inom statens jordbruksförsök och jäm-

ställas med jordbruksförsökens nuvarande avdelningar vid Ultuna. Förslaget har motiverats med att verksamheten vid Röbbäcksdalens försöksgård huvudsakligen bör inriktas på mera allmänna norrländska problem och därför i vissa avseenden får en annan karaktär än verksamheten vid en vanlig försöksgård. I överensstämmelse med denna sin inställning har utredningen även föreslagit, att försöksgården skall stå under ledning av en befattningshavare i högre tjänsteställning än den, som gäller för försöksgårdsföreståndarna, nämligen av en statsagronom i 29 lönegraden. Enligt min mening har emellertid utredningen icke förebragt tillräckliga skäl för att man här skulle göra någon avvikelse från vad som gäller för övriga försöksgårdar. Jag vill erinra om att exempelvis även vissa delar av den verksamhet, som bedrivs vid Öjebyn, äro inriktade på problem av mera allmänt norrländsk karaktär. Jag anser alltså, att Röbbäcksdalens försöksgård icke bör organiseras som en avdelning av statens jordbruksförsök utan i stället i organisatoriskt avseende bör intaga samma ställning som övriga försöksgårdar. Härav följer även att enligt min mening den av utredningen föreslagna statsagronombefattningen ej bör inrättas utan att ledningen av försöksgården bör omhändervhas av en försöksgårdsföreståndare i den för denna befattning gällande lönegraden.

Sedan staten den 1 juli 1951 övertog den mark, som skall ingå i försöksgården, ha vissa förberedande arbeten utförts. Bland annat har fullständig täckdikningsplan upprättats, och täckdikningen beräknas skola utföras under våren och sommaren 1952. Någon egentlig försöksverksamhet kan dock knappast tänkas bli påbörjad förrän nästföljande år. Utredningen har med hänsyn härtill även ansett, att någon försökspersonal ej erfordras under budgetåret 1952/53. I stället har den föreslagit dels att under sagda budgetår skall finnas en arvodesavlönad förvaltare vid försöksgården med uppgift att handha gårdens skötsel ävensom att ha överinseendet över planläggnings- och byggnadsarbetena vid gården, dels att vid 1952 års riksdag principbeslut skall fattas om att en statsagronombefattning skall inrättas vid ingången av budgetåret 1953/54. Vad angår frågan om förvaltningen av egendomen vill jag erinra om att min företrädare i ämbetet i den förut omförmälda propositionen nr 45/1951 uttalade att det icke syntes erfordrigt, att en särskild förvaltare skulle tillsättas innan verksamheten vid försöksgården satts i gång. Området borde i stället tills vidare kunna förvaltas av domänverket. Detta borde därvid kunna erhålla biträde från lantbruksnämnden beträffande skötseln av åkerjorden och arbetena för att iordningställa marken. I vad gällde frågan om en särskild förvaltare skulle anställas eller ej biträdde riksdagen (jordbruksutskottets utl. nr 37; r. skr. nr 334) förslaget. Däremot förordade riksdagen att markområdet tills vidare skulle förvaltas av lantbruksnämnden. Någon anledning att nu intaga en annan ståndpunkt i denna fråga synes ej föreligga. Jag anser alltså, att någon särskild förvaltare ej heller bör anställas för budgetåret 1952/53 utan att förvaltningen under sagda år bör vara anordnad på det sätt, som angivits i jordbruksutskottets utlåtande nr 37/1951. Därest det skulle visa sig

möjligt att i viss utsträckning börja verksamheten vid försöksgården redan våren 1953, torde emellertid hinder ej böra möta mot att förvaltningen övertages av en försöksgårdsföreståndare med avlöning i form av arvode. Kostnaderna härför torde i så fall få bestridas ur lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks avlöningsanslag, vilket i dylikt fall i mån av behov bör få överskridas med erforderligt belopp.

Vad angår den av utredningen föreslagna statsagronombefattningen framgår av vad jag redan tidigare anfört, att jag ej kan biträda utredningens åsikt, att en sådan befattning bör inrättas. Spörsmålet om inrättande av en ny tjänst som försöksgårdsföreståndare torde, liksom frågan om personalbehovet i övrigt vid försöksgården, få upptagas vid 1953 års riksdag.

Vad jag hittills anfört har endast gällt försöksgården vid Röbbäcksdalen. Utredningen har emellertid föreslagit ett ytterligare utbyggande av den planerade forsknings- och försöksinstitutionen vid Röbbäcksdalen. Utredningen har sålunda förordat, att medel under nästa budgetår skulle anvisas för uppförande av en institutionsbyggnad, vilken skulle inrymma filialer till statens växtskyddsanstalt och statens centrala frökontrollanstalt eller alternativt, allenast en filial till växtskyddsanstalten. Härjämte har utredningen uttalat sig för att en till statens maskin- och redskapsprovningsanstalter hörande provningsavdelning skulle inrättas vid Röbbäcksdalen.

Rörande dessa förslag vill jag först helt allmänt framhålla att det, om verksamheten vid Röbbäcksdalen skall kunna få den betydelse för det norrländska jordbruket, som från början varit avsedd, uppenbarligen icke är tillräckligt att en försöksgård inrättas där. För att så skall bli fallet torde det nämligen fordras mera omfattande personella och materiella resurser, som göra det möjligt att ingående beakta de olika sidorna av det norrländska jordbrukets skiftande problem. Ur dessa synpunkter kan jag i princip ansluta mig till utredningens uppfattning om det önskvärda i att samtliga de nu nämnda tre grenarna av det statliga forsknings- och försöksarbetet till jordbrukets tjänst skola bli representerade vid Röbbäcksdalen. Särskilt angeläget synes det mig härvid vara, att filialen till statens växtskyddsanstalt skall komma till stånd. Såsom jag redan tidigare framhållit är det emellertid nödvändigt att igångsätta forsknings- och försöksverksamheten vid Röbbäcksdalen etappvis. Redan de investeringar, som erfordras för själva försöksgården, representera ett mycket avsevärt belopp. Med hänsyn även till den begränsning, som måste iakttagas i fråga om byggnadsverksamheten, kan jag ej förorda att därutöver betydande medel skulle anvisas till byggnadsarbeten vid Röbbäcksdalen under nästa budgetår. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag i årets statsverksproposition vid behandlingen av anslagen till statens maskin- och redskapsprovningsanstalter (IX ht. s. 202) förklarar mig icke för närvarande vara beredd att tillstyrka inrättandet av en särskild provningsavdelning i Norrland. Jämväl lösningen av frågan om inrättande av en särskild Norrlandsfilial till statens centrala frökontrollanstalt torde under rådande förhållanden få uppskjutas.

Vad till slut angår frågan om inrättande av en filial till statens växtskyddsanstalt har utredningen ansett, att denna filial borde komma till stånd redan innan dess byggnadsfråga blivit definitivt löst och då tills vidare inrymmas i förhyrda lokaler. Utredningen har även framlagt beräkningar rörande medelsbehovet för en dylik filial under budgetåret 1952/53. Såsom tidigare nämnts har emellertid 1949 års växtskyddsutredning framlagt ett förslag rörande organisationen av den statliga växtskyddsverksamheten. I detta förslag behandlas frågan om behovet av filialer till växtskyddsanstalten såväl i Norrland som i övriga delar av landet. Det synes lämpligt, att ställningstagandet till frågan om en dylik Norrlandsfilial skall ske i samband med behandlingen av växtskyddsutredningens övriga förslag. Beredningen av dessa beräknas bli avslutad inom den närmaste tiden. Jag anser mig därför ej för närvarande böra taga ställning till frågan, huruvida någon dylik filial bör inrättas redan under budgetåret 1952/53, utan torde åter få anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t i samband med övriga frågor rörande organisationen av växtskyddsverksamheten.

Till slut torde jag här även få behandla den framställning, som styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök gjort om anslag till byggnadsarbeten m. m. vid övriga försöksgårdar för budgetåret 1952/53. Enligt min mening böra kostnaderna för dränering vid Flahult bestridas inom ramen för det anslag å 192 000 kronor, som äskats under nionde huvudtiteln för nästa budgetår. Däremot synas i enlighet med vad högskolestyrelsen hemställt för inköp av ett markområde vid Öjebyn böra beräknas 10 000 kronor. Jag anser det vidare angeläget, att upprustningen av byggnaderna vid Stenstugu gård på Gotland skall fortsättas och tillstyrker alltså högskolestyrelsens hemställan om anvisande av 100 000 kronor för detta ändamål. Vad däremot angår Gisselås har jag i annat sammanhang uttalat att denna försöksgård bör nedläggas. Under sådana förhållanden kan jag ej förorda, att medel skola anvisas för upprustning av byggnaderna eller förbättring av dräneringen vid denna försöksgård. Sammanlagt skulle alltså för nu angivna ändamål erfordras 110 000 kronor.

Sistnämnda summa å 110 000 kronor ävensom det belopp å 100 000 kronor, vilket jag förordat skola beräknas för utvändiga ledningar, vägar och planeringsarbeten vid Röbbäcksdalen, torde böra anvisas å kapitalbudgeten för nästa budgetåret såsom ett investeringsanslag med titeln Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar under Statens affärsverksfonder: Domänverket. Jag har i det föregående föreslagit, att 875 000 kronor skola anvisas till uppförande av byggnader vid Röbbäcksdalen. I den mån byggnaderna erfordras för försöksgårdens drift, vilket torde vara fallet med nötkreaturstallet, svinstallet och bostaden till driftsledare, torde jämväl denna anvisning böra ske under nyssnämnda anslag. Kostnaderna för uppförande av dessa byggnader torde böra beräknas till sammanlagt 270 000 kronor. Förevarande anslag torde sålunda böra uppföras med (110 000 + 100 000 + 270 000 =) 480 000 kronor.

Återstående del av beloppet 875 000 kronor, 605 000 kronor, vilken huvudsakligen avses för byggnader för försöksverksamheten, torde böra anvisas såsom ett investeringsanslag under Statens allmänna fastighetsfond och benämnas Byggnadsarbeten för försöksgård vid Röbbäcksdalen.

De medel, som jag i det föregående föreslagit skola anvisas för anskaffande av inventarier och utrustning till försöksgården, torde böra anvisas å driftbudgeten för nästa budgetår i form av ett reservationsanslag. Av praktiska skäl torde jämväl det belopp å 11 000 kronor, vilket ansetts erforderligt för att täcka kostnaderna för gårdens drift under budgetåret 1952/53, böra bestridas från nämnda anslag. Detta, som torde böra benämnas Inventarier och utrustning m. m. för försöksgård vid Röbbäcksdalen, skulle sålunda behöva uppföras med (75 000 + 11 000 =) 86 000 kronor.»

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet angeläget, att den av 1949 års riksdag i princip beslutade forsknings- och försöksverksamheten vid Röbbäcksdalen snarast kommer till stånd. Sedan föregående års riksdag anvisat medel till inköp och iordningställande av mark för den planerade försöksgården, torde därför anslag nu böra beviljas till kostnaderna för byggnader vid försöksgården, utrustning för gårdens drift och försöksverksamheten ävensom för utvändiga ledningar, vägar och planeringsarbeten.

Vad beträffar utrustningen för gårdens drift har departementschefen anfört att — därest Gisselås försöksgård nedlägges i enlighet med ett av Kungl. Maj:t tidigare framlagt förslag — det torde bli möjligt att till Röbbäcksdalen överföra en del av den utrustning, som nu finnes vid Gisselås. Med hänsyn härtill har departementschefen föreslagit en viss minskning av det för ifrågavarande ändamål eljest erforderliga anslagsbeloppet.

Utskottet får med anledning härav erinra, att utskottet i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 46 förordat, att försöksarbetet vid Gisselås tills vidare skall upprätthållas under nästa budgetår. Enligt vad utskottet inhämtat torde emellertid verksamheten vid Röbbäcksdalen på nuvarande stadium utan alltför stora olägenheter kunna bedrivas med något mindre utrustning än vad som avses i propositionen. Utskottet finner sig därför kunna tillstyrka, att medel till detta ändamål skola anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts framtällning. Även anslagsberäkningarna beträffande övriga i det föregående berörda ändamål torde böra godtagas. Utskottet biträder jämväl Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning till driftkostnaderna under nästa budgetår.

I fråga om riktlinjerna för försöksgårdens arbetsuppgifter har utskottet icke något att erinra mot departementschefens uttalanden.

Vad härefter angår den forsknings- och försöksverksamhet, som i övrigt skall bedrivas vid Röbbäcksdalen, vill utskottet erinra om att 1949 års principbeslut innebar, att till den nya försöksgården skulle anslutas en särskild forskningsinstitution med speciell inriktning på norrländska jordbruksfrå-

gor. Utskottet har i sitt tidigare avgivna utlåtande nr 38 tillstyrkt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag, att en filial till statens växtskyddsanstalt från och med nästa budgetår skall inrättas vid Röbbäcksdalen. För att en allsidig bearbetning av olika jordbruksproblem skall kunna komma till stånd i åsyftad omfattning, måste emellertid uppenbarligen även andra forsknings- och försöksanstalter erhålla möjligheter att bedriva sin verksamhet där. I likhet med departementschefen anser utskottet sålunda önskvärt, att jämväl filialer till statens centrala frökontrollanstalt samt statens maskin- och redskapsprovningsanstalter skola förläggas till ifrågavarande plats. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t, så snart de ekonomiska förhållandena medgiva, kommer att underställa riksdagen förslag om inrättande av sådana filialer.

I detta sammanhang torde utskottet få behandla frågan om den nya försöksgårdens ledning och organisatoriska ställning. Departementschefen har i detta hänseende förordat, att gården skall likställas med övriga försöksgårdar samt att dess ledning skall omhändervhas av en försöksgårdsföreståndare i för denna befattning gällande lönegrad. I överensstämmelse med Röbbäcksdalsutredningens förslag yrkas däremot i motionen II: 500, att försöksgården skall organiseras som en avdelning av statens jordbruksförsök och att ledningen av gården skall handhavas av en statsagronom.

Utskottet vill för sin del framhålla, att den vidsträckta betydelse, som försöksgårdens verksamhet är avsedd att få för det norrländska jordbruket, redan i och för sig torde innebära arbetsuppgifter av mera krävande art och omfattning än de som föreligga vid övriga försöksgårdar. Härtill komma de särskilda problem, som kunna uppstå när det gäller att på lämpligt sätt ordna samarbetet mellan försöksgården och de olika forskningsfilialer, som avses skola förläggas till Röbbäcksdalen. Ur dessa synpunkter finner utskottet angeläget, att försöksgårdens ledning anförtros åt en väl kvalificerad befattningshavare. Utskottet tillstyrker därför motionärernas förslag, att en statsagronom skall anställas som chef för försöksgården från och med budgetåret 1953/54. Denne torde böra placeras i 29 lönegraden. Enligt utskottets mening tala däremot övervägande skäl för att försöksgården i övrigt skall intaga den organisatoriska ställning som förordas i propositionen. Således kan utskottet icke biträda motionärernas yrkande, att gården skall organiseras som en avdelning inom statens jordbruksförsök.

I enlighet med propositionen torde det till försöksgården hörande markområdet under nästa budgetår tills vidare böra förvaltas av lantbruksnämnden. Därest det skulle visa sig möjligt att påbörja verksamheten vid försöksgården redan våren 1953, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att provisoriskt förordna lämplig person att handhava förvaltningen. Kostnaderna härför torde böra bestridas på det sätt departementschefen förordat.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag i fråga om medel till byggnadsarbeten m. m. vid övriga försöksgårdar.

Kungl. Maj:ts framställning föranleder eljest icke någon crinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

A. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, såvitt nu är
i fråga,

1) å riksstaten för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln till *Inventarier och utrustning m. m. för försöks-
gård vid Röbbäcksdalen* anvisa ett reservationsanslag av
86 000 kronor;

2) å kapitalbudgeten för budgetåret 1952/53 anvisa

a) under Statens allmänna fastighetsfond till *Byggnads-
arbeten för försöksgård vid Röbbäcksdalen* ett investeringsanslag av 605 000 kronor,

b) under Statens affärsverksfonder: Domänverket till *Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar* ett investeringsanslag av 480 000 kronor;

B. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning, så vitt nu är
i fråga, samt motionen II:500 besluta, att ledningen av
försöksgården vid Röbbäcksdalen från och med budgetåret
1953/54 skall handhavas av en statsagronom.

Stockholm den 20 maj 1952.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendens slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Svedberg*, Jon Jonsson, Hjalmar Nilsson, Bertil Andersson, Bror Nilsson, Ernst Hjalmar Nilsson, Osvald, Mossberger och Björnberg; samt

från andra kammaren: herrar Johnsson i Kastanjegården, Pettersson i Dahl, Jacobson i Vilhelmina, Anthy*, Hæggbloom, Jonsson i Järvsand, Ahlsten, Nilsson i Varuträsk och Lindström.

* Ej närvarande vid justeringen.